

Fot. 1. Stacja Uzdatniania Wody „Partyzantów” w Chotomowie

Eko Jabłonna – lepiej późno niż później

Tworzenie od podstaw przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w formie spółki prawa handlowego w gminie ponad dwudziestotysięcznej nie zdarza się dość często, więc może warto to opisać w kwartalniku „Wodociągi Polskie”.

Gmina Jabłonna znajduje się na Mazowszu i jest położona na północny wschód od Warszawy, na prawym brzegu Wisły.

Ze względu na położenie i przyjęte plany zagospodarowania przestrzennego jest typową gminą podwarszawską, ze wszystkimi zaletami i wadami z tym związanymi. Jest dobrze skomunikowana z Warszawą i sąsiednimi miastami, takimi jak Legionowo i Nowy Dwór Mazowiecki, infrastrukturą zarówno drogową, jak i kolejową. Bezpośrednie sąsiedztwo z Warszawą wpłynęło swego czasu na przyjęte założenia kształtowania planów zagospodarowania przestrzennego w kierunku preferowania zabudowy jednorodzinnej, a w ograniczonym zakresie, na obszarach położonych bliżej

Fot. 2. Logo spółki

eko
Jabłonna

Warszawy, zabudowy wielorodzinnej nie wyższej niż czterokondygnacyjnej.

To, że najdłuższą granicę gminy stanowi nieuregulowany brzeg Wisły, oraz fakt, że jedną trzecią powierzchni gminy stanowią lasy mieszane, przesądziło, że gmina Jabłonna jest i będzie atrakcyjnym miejscem do mieszkania i wypoczynku.

W trakcie poprzedniej kadencji Rady Gminy, czyli w latach 2014-2018, została zauważona potrzeba posiadania własnego przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Do czasu powstania spółki zadania własne gminy w zakresie zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków były realizowane przez poszczegól-

nych pracowników kilku referatów Urzędu Gminy Jabłonna.

Geologia na obszarze gminy również nie sprzyjała wcześniejszemu podjęciu tej problematyki, gdyż większość terenów charakteryzuje się łatwo dostępnymi warstwami wodonośnymi o miąższości około 20-30 m, które stwarzają możliwości budowy indywidualnych ujęć wody. W przypadku realizacji nielicznych osiedli mieszkaniowych z zabudową wielorodzinną skutkowało to budową małych stacji uzdatniania wody lub hydroforni wraz z osiedlową siecią wodociągową. Infrastruktura kanalizacji sanitarnej była budowana sukcesywnie od roku 2000, czyli od momentu, gdy wspólnie z miastem Legionowo wybudowano kanał tłoczny, który umożliwił zbiorcze odprowadzanie ścieków do pobliskiej Oczyszczalni Ścieków „Czajka”, należącej do MPWiK S.A. w Warszawie. Budowę sieci kanalizacyjnej, w pierwszej kolejności, zostały objęte obszary bardziej zurbanizowane oraz obiekty użyteczności publicznej, takie jak szkoły czy dom kultury. Wyżej wymienione uwarunkowania spowodowały, że do czasu powstania przedsiębiorstwa długość sieci zbiorczego odprowadzania ścieków była dłuższa od sieci zaopatrzenia w wodę.

Skokowy wzrost ilości budowanej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej nastąpił w latach 2017-2020 w wyniku rozpoczęcia realizacji programu zwodociągowania i skanalizowania terenu gminy Jabłonna, głównie miejscowości Chotomów. Dzięki uzyskaniu współfinansowania ze środków Unii Europejskiej w ramach umowy zawartej z NFOŚiGW projekt realizowany jest na największą skalę w historii gminy Jabłonna. Całe przedsięwzięcie, którego etap wykonawczy zakończy się pod koniec I kwartału 2023 roku, obejmuje wykonanie 36,7 km sieci wodociągowej, Stacji Uzdatniania Wody w Chotomowie oraz 52 km sieci kanalizacji sanitarnej z przepompowniami lub tłoczniami. Wartość całego przedsięwzięcia to około 87 mln zł. Efekt ekologiczny, założony w projekcie, zobowiązuje gminę Jabłonna do podłączenia 5400 RLM do sieci kanalizacyjnej oraz 3800 RLM do sieci wodociągowej do połowy 2024 roku.

Fot. 3. Samochód pogotowia wodociągowo-kanalizacyjnego

99

Wybór formy prowadzenia działalności jako spółki prawa handlowego wynikał z doświadczeń innych samorządów o analogicznej liczbie mieszkańców, gdzie to rozwiązanie organizacyjne najlepiej się sprawdziło. Pod koniec pierwszego roku obecnej kadencji Rada Gminy na wniosek wójta podjęła stosowną uchwałę uprawniającą do powołania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z kapitałem zakładowym w wysokości 500 tys. zł.

Dlatego...

Wymienione okoliczności spowodowały, że od początku obecnej kadencji władz gminy rosło przekonanie, że jest to właściwy czas, a wręcz konieczność powołania odpowiedniej struktury do zarządzania i eksploatacji istniejącej i nowo powstałej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej. Powołanie przedsiębiorstwa, na dwa lata przed zakończeniem realizacji wspomnianego projektu prowadzonego przez Jednostkę Realizującą Projekt (JRP), funkcjonującej w strukturach Urzędu Gminy, zwiększy szansę na wywiązanie się z obowiązku uzyskania efektu ekologicznego w ciągu roku od zakończenia projektu.

Wybór formy prowadzenia działalności jako spółki prawa handlowego wynikał z doświadczeń innych samorządów o analogicznej liczbie mieszkańców, gdzie to rozwiązanie organizacyjne najlepiej się sprawdziło.

Pod koniec pierwszego roku obecnej kadencji Rada Gminy na wniosek wójta podjęła stosowną uchwałę uprawniającą do powołania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z kapitałem zakładowym w wysokości 500 tys. zł.

Spółkę wodociągowo-kanalizacyjną pod nazwą Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Eko Jabłonna Sp. z o.o. utworzono w wyniku podjęcia uchwały XIII/67/2019 w dniu 25 listopada 2019 roku.

Od podjęcia tej uchwały do faktycznego rozpoczęcia prac musiało upłynąć kolejnych parę miesięcy, gdyż znalezienie odpowiednich kandydatów do pełnienia funkcji w organach spółki, tj. Zarządu i Rady Nadzorczej, wymaga namysłu i czasu. Tym bardziej że organ założycielski, czyli Zgromadzenie Wspólników, w tym przypadku wójt gminy, musi zdecydować, jak ukształtować wzajemne relacje pomiędzy organami spółki. Jest to istotne na etapie redagowania odpowiednich zapisów

Fot. 4. Samochód specjalistyczny do czyszczenia kanalizacji sanitarnej

w treści umowy spółki. W naszym przypadku sprawdziło się założenie, że trzyosobową Radę Nadzorczą powinno się obsadzić osobami mającymi długoletnie doświadczenie w sprawowaniu tych funkcji, podparte wykształceniem i doświadczeniem zarówno prawniczym, menedżerskim, jak i ekonomicznym. Podobne kryteria zastosowano przy powołaniu Zarządu.

Pierwsze trzy miesiące i pierwsze pół roku

Po sporządzeniu umowy spółki i powołaniu organów Zarząd zaczął wykonywać pierwsze czynności rejestracyjne i organizacyjne zmierzające do praktycznego rozpoczęcia działalności. Okres jednego kwartału jest okresem minimalnym, jaki jest potrzebny, aby pozyskać do współpracy pierwszych pracowników przedsiębiorstwa. W sposób

naturalny zaproponowano kontynuację pracy osobom, które dotychczas zajmowały się problematyką wodociągowo-kanalizacyjną w strukturach Urzędu Gminy. Należało także pozyskać kadre posiadającą doświadczenie i wiedzę z zakresu działalności przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Pierwsze pół roku praktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa było poświęcone przejmowaniu formalnej pieczy nad istniejącym systemem wodociągowo-kanalizacyjnym gminy Jabłonna, przepisaniu umów na dostawę wody i odbiór ścieków oraz tworzeniu pierwszych planów dalszego funkcjonowania, regulaminów wymaganych prawem i procedur ułatwiających funkcjonowanie.

Utworzona struktura organizacyjna wyodrębniła trzy działy przedsiębiorstwa, tj. Dział Główny Księgowej, której podlega Biuro Obsługi

Klienta, Dział Eksploatacji Sieci i Przepompowni oraz Dział Eksploatacji Stacji i Wodomierzy. W celu sprecyzowania najpilniejszych potrzeb istniejącej infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej wykonano pierwsze mapy, które pozwoliły określić priorytety inwestycyjne i remontowe na najbliższe dwa lata. Po pierwszym roku funkcjonowania i zapoznaniu się ze stanem technicznym istniejącej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej opracowano Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Wodociągowych i Urządzeń Kanalizacyjnych (WPI), który został uchwalony przez Radę Gminy w ciągu kwartału od sporządzenia. Uchwalenie tego Planu było także niezbędne w kontekście planowanego złożenia wniosku o zatwierdzenie taryf na zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Oczekiwania i plany ich realizacji

W momencie przejścia odpowiedzialności za funkcjonującą infrastrukturę majątek wodociągowy gminy składał się z pięciu stacji uzdatniania wody i 28 km sieci wodociągowej, a majątek kanalizacji sanitarnej z 27 przepompowni ścieków i 46 km sieci kanalizacyjnych. Stopień zwodociągowania wynosił ok. 20% powierzchni terenów zurbanizowanych, a skanalizowania – 17%. Władze gminy uznały, że zwodociągowanie jej obszaru do poziomu 95% i skanalizowanie do poziomu 70% jest obecnie priorytetem, czego wyrazem było uchwalenie wspomnianego wcześniej WPI na lata 2022-2025 o wartości około 122 mln zł. W kwocie tej zawierają się wartości ostatniego roku realizacji projektu unijnego w wysokości około 23 mln zł, wartości, które będą sfinansowane w przyszłości ze środków własnych budżetu gminy Jabłonna oraz środków własnych przedsiębiorstwa i oczekiwanego współfinansowania środkami Unii Europejskiej przewidzianymi dla naszego kraju w perspektywie budżetowej 2021-2027.

Obecnie, po prawie dwóch latach funkcjonowania przedsiębiorstwa, firma zatrudnia ponad 25 pracowników, co pozwala na samodzielną realizację pierwszych zadań inwestycyjnych (głównie wodociągowych) zleczanych przez gminę Jabłonna w trybie *in house*. W wyniku wniesienia do majątku przedsiębiorstwa w formie aportu pierwszych nieruchomości i elementów infrastruktury oraz przekazania środków pieniężnych z przeznaczeniem na budowę i modernizację najpilniejszej infrastruktury i jej elementów obecny kapitał zakładowy wynosi ponad 12 mln zł.

Zgodnie z oczekiwaniem, powstanie przedsiębiorstwa przyczyniło się do skokowego wzrostu zainteresowania usługami wykonania przyłączy do istniejącej infrastruktury wodociągowo-kanalizacyjnej i bardzo korzystnie wpłynęło na ceny tych usług oferowanych na terenie gminy. Nie muszę dodawać, że próba uzyskania akceptacji dla naszego wniosku taryfowego zakładającego zrównoważenie przychodów z kosztami świadczenia usług w kolejnych trzech latach zakończyła

Fot. 5. Stacja Uzdatniania Wody „Partyzantów” w Chotomowie

Pierwsze pół roku praktycznego funkcjonowania przedsiębiorstwa było poświęcone przejmowaniu formalnej pieczy nad istniejącym systemem wodociągowo-kanalizacyjnym gminy Jabłonna, przepisaniu umów na dostawę wody i odbiór ścieków oraz tworzeniu pierwszych planów dalszego funkcjonowania, regulaminów wymaganych prawem i procedur ułatwiających funkcjonowanie.

się tak jak wszystkie inne próby urealnienia taryf w całej Polsce. Ale to już inna historia...

Wracając do tytułu

Na koniec artykułu chciałbym wymienić kilka wad oraz zalet późnego rozpoczęcia działalności przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Zapewne, gdyby zdecydowano się na wcześniejsze powołanie spółki, to liczba mieszkańców podłączonych do istniejących już sieci byłaby większa. Przedsiębiorstwo mogłoby opracować Wieloletni Plan Modernizacji i Rozwoju Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych oraz na jego podstawie rozbudowywać infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną w sposób uporządkowany i logiczny. Można by także zdążyć w wielu przypadkach z uzbrojeniem pasa drogowego w urzą-

dzenia wod-kan przed wykonywanymi budowlami dróg, chodników czy ścieżek rowerowych, które oczywiście też są potrzebne i oczekiwane. Późne powstanie spółki ma też swoje zalety, chociażby takie, że korzystając z wieloletniego doświadczenia innych przedsiębiorstw działających od lat, a także własnego, można uniknąć wdrażania niesprawdzonych technologii i stosowania niekoniecznie najlepszych rozwiązań materiałowych do budowy sieci i obiektów. Dzięki implementowaniu najnowszych rozwiązań w dziedzinie monitoringu, przetwarzania danych i racjonalizacji procesów będziemy lepiej przygotowani na wyzwania zmian klimatycznych, wdrażania OZE i to też będzie „premia” późnego zaistnienia.

Paweł Turkot
prezes Zarządu
Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne
Eko Jabłonna Sp. z o.o.